

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białskopodlaskiej Izby Rolniczej

SPOTKANIE W SPRAWIE ŻYWCA

23 października br. w siedzibie Białskopodlaskiej Izby Rolniczej odbyło się posiedzenie Zarządu BIR z udziałem prezesów Zrzeszeń Producentów Trzody Chlewnej jakie działają na naszym terenie. Spotkanie poświęcone było omówieniu sytuacji na rynku żywca wieprzowego i niekorzystnych tendencji cenowych jakie obecnie występują. Większość zrzeszeń związanych jest umowami na dostawę żywca z Zakładami Mięsnymi w Łukowie, stąd też gro poruszanych spraw dotyczyło tego zakładu.

W ostatnim okresie zakłady Mięsne w Łukowie wystąpiły do producentów o rozwiązanie dotychczasowych umów proponując jednocześnie nowe warunki dostaw, o wiele mniej korzystne dla producentów. przedstawiciele zrzeszeń dokonali analizy proponowanej przez Zakłady umowy, uzgodnili swoje stanowisko w tej sprawie oraz postanowili upoważnić kilkusobowy zespół do negocjacji z odbiorcą zmiany warunków umowy.

Postanowiono także przed podjęciem negocjacji spotkać się z przedstawicielami izby rolniczej i zrzeszeń trzodziarskich z województwa siedleckiego aby do rozmów w zakładach Mięsnych w Łukowie przystąpiła możliwie najlepsza reprezentacja producentów - dostawców.

UWAGA !

**PRODUCENCI TRZODY - DOSTAWCY ŻYWCA
DO ZAKŁADÓW MIĘSNYCH W ŁUKOWIE
MOŻLIWOŚĆ NIEDPŁATNEGO NABYCIA AKCJI
PRZEDSIĘBIORSTWA**

SZCZEGÓŁY NA STRONIE 2

W NUMERZE:

■ **SPOTKANIE W SPRAWIE
ŻYWCA**

■ **PRYWATYZACJA
ZAKŁADÓW MIĘSNYCH
W ŁUKOWIE**

■ **MARKETING
W GOSPODARCE
ŻYWNOŚCIOWEJ
- GIEŁDY TOWAROWE**

■ **ORGANIZACJE
I POROZUMIENIA
MIĘDZYBRANŻOWE**

■ **DLACZEGO ROLNICTWO
UWAŻA SIĘ ZA KULĘ
U NOGI PROCESU
INTEGRACJI POLSKI
Z UNIĄ EUROPEJSKĄ?**

■ **PRAWNIK RADZI**

Biuletyn Białskopodlaskiej Izby Rolniczej
Biuro Izby: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (083) 3420032, 3443014; Fax. (083) 3420032

P R Y W A T Y Z A C J A

**Zarząd
Zakładów Mięsnych "Łmeat-Łuków" S.A.
z siedzibą, w Łukowie, przy ul. Przemysłowej 15
działając w imieniu Ministra Skarbu Państwa**

na podstawie ustawy z 30 sierpnia 1996 r o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 24 kwietnia 1997 r w sprawie sposobu wykazania przez uprawnionych rolników i rybaków okoliczności umożliwiających im nabycie akcji spółek Skarbu Państwa oraz szczegółowego trybu nabywania przez nich akcji (Dz. U. Nr 44, poz. 280).

Wzywa

uprawnionych rolników do składania pisemnych oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji w terminie do dnia 18 stycznia r w siedzibie Spółki, pokój nr 1 (parter budynku administracyjnego, wejście do sali widowiskowej).

Zgodnie z art. 2 pkt. 6 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przez uprawnionych rolników rozumie się: Osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo rolne, z którego w okresie pięciu lat przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorstw państwowych dostarczono bezpośrednio lub pośrednio lub pośrednio tego przedsiębiorstwa żywiec o wartości co najmniej 100 q żyta według cen przyjmowanych do obliczania podatku rolnego w ostatnim roku przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Niezłożenie oświadczenia w podanym terminie powoduje utratę prawa do nieodpłatnego nabycia akcji.

Pisemne oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji Spółki rolnicy składają w siedzibie Spółki lub przesyłają listem poleconym.

Do składanego oświadczenia należy dołączyć:

1. zaświadczenie z urzędu gminy o prowadzeniu gospodarstwa rolnego.
2. dokumenty lub oświadczenia - o dostarczeniu bezpośrednio lub pośrednio do przedsiębiorstwa państwowego przekształconego w spółkę żywca pochodzącego z gospodarstwa rolnego, w okresie 5 lat przed wykreśleniem tego przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw państwowych.
3. dokumenty lub oświadczenie, że wartość dostarczanego żywca stanowiła co najmniej 100 q żyta według cen przyjmowanych do obliczania podatku rolnego w ostatnim roku przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Na podstawie złożonych - oświadczeń i dokumentów oraz dokumentów będących w posiadaniu Spółki Spółka sporządzi w terminie 3 miesięcy tj. do 18 kwietnia 1999 r listę uprawnionych rolników.

W przypadku nieumieszczenia na liście, rolnikowi przysługuje prawo do złożenia w siedzibie Spółki lub przesłania listem poleconym reklamacji w terminie 14 dni od dnia wywieszenia listy.

Reklamacje będą rozpatrywane w formie pisemnej w terminie 14 dni od daty ich złożenia.

Rozpatrzenie reklamacji wyczerpuje tok postępowania reklamacyjnego.

PREZESZANOWU
mgr inż. Zdzisław Rusa

CZŁONEK ZARZĄDU
DYREKTOR Z ZAKŁADZENIA
SUKCESORSTWA
mgr inż. Krzysztof Szlingier
CZŁONEK ZARZĄDU
DYREKTOR PRODUKCJI
mgr inż. Andrzej Skowronski

Imię i Nazwisko .....

Imię ojca .....

Adres .....

WZÓR

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 37 ust. 4 i ust 5, art. 38a ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561 z późn. zm.), oraz § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 24 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 44 poz. 280) w sprawie sposobu wykazania przez uprawnionych rolników okoliczności umożliwiających im nabycie akcji spółek Skarbu Państwa oraz szczegółowego trybu nabywania przez nich akcji stanowiącego, że przed zawarciem umowy o nieodpłatnym nabyciu akcji, uprawniony rolnik składa pisemne oświadczenie o skorzystaniu z prawa do nieodpłatnego nabycia akcji w nie więcej niż w dwóch spółkach **oświadczam że wykorzystałem prawo do nieodpłatnego nabycia akcji w nie więcej niż w jednej spółce** oraz, że znana jest mi treść art. 38 ust. 3 i ust. 4 ustawy stanowiącego, że akcje nabyte nieodpłatnie - nie mogą być przedmiotem obrotu przed upływem dwóch lat od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych jak również, że umowa mająca za przedmiot zbycie akcji nabytych nieodpłatnie zawarta przed upływem tego terminu jest nieważna.

Oświadczam również, że nie otrzymałem świadectwa udziałowego funduszy przemysłowych na podstawie ustawy z dnia 4 września 1997 r: o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą system ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 141, poz. 945).

Łuków, dnia ..... r

(podpis uprawnionego rolnika)

O G Ł O S Z E N I E

Zakłady Mięsne "Łmeat - Łuków", Spółka Akcyjna z siedzibą w Łukowie, 21-400 ul. Przemysłowa 15 ogłaszają, zgodnie z uchwalonym w dniu 14.09.1998 r. Regulaminem Wyboru Przedstawiciela Rolników do Rady Nadzorczej że, rozpoczyna się przyjmowanie zgłoszeń udziału w wyborach oraz zgłoszenie kandydatów w terminach niżej podanych.

1. W wyborach mogą brać udział rolnicy, którzy na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 156 z późniejszymi zmianami), są uprawnieni do nieodpłatnego nabycia akcji Zakładów Mięsnych "Łmeat - Łuków" S.A. w Łukowie.
2. Rolnicy o których mowa w pkt. 1. celem brania udziału w wyborach winni w dniach od 16.11.98 r. do 23.11.98 r. zgłosić w siedzibie spółki (pokój nr 1) w godz. 7.00 - 15.00 dni roboczych spółki pisemny udział w wyborach załączając do zgłoszenia:
  - zaświadczenie z urzędu gminy o prowadzeniu gospodarstwa rolnego
  - dokument lub oświadczenie o dostarczaniu bezpośrednio lub pośrednio do Zakładów Mięsnych w Łukowie surowców pochodzących z prowadzonego gospodarstwa rolnego w okresie 5 lat przed dniem 1 sierpnia 1998 r.
  - dokument lub oświadczenie, że wartość surowców, o których wyżej mowa, stanowi co najmniej 100 q żyta wg. cen przyjmowanego do obliczenia podatku rolnego w 1997 r.
3. Rolnicy, którzy dokonają zgłoszenia, o którym, mowa w pkt. 2 winni w dniach od 24.11.98 do 30.11.98 r. zgłosić się do siedziby Spółki (pok. nr 1) w godz. 7.00 - 15.00 dni roboczych spółki wraz z dowodem osobistym celem odebrania mandatu uprawniającego do głosowania.
4. Rolnicy, którzy otrzymali mandaty są uprawnieni do zgłaszania w siedzibie Spółki (pokój Nr 1) w godz. 7.00 - 15.00 dni roboczych spółki kandydatów na członka Rady Nadzorczej w terminie od 01.12.1998 r. do 07.12.1998 r.

Celem zgłoszenia kandydata rolnik oraz kandydat na członka Rady Nadzorczej winni w wyżej wymienionych terminach przybyć osobiście do siedziby Spółki celem:

- wypełnienia i podpisania przez rolnika karty zgłoszenia kandydata do Rady Nadzorczej,
- złożenie oświadczenia przez kandydata na członka Rady Nadzorczej o gotowości kandydowania i posiadania wymaganego prawem egzaminu bądź zwolnienia z obowiązku składania egzaminu,
- przedłożenia oryginałów dokumentów w postaci dowodów osobistych, mandatu oraz dowodów złożenia wymagającego prawem egzaminu przez kandydata do Rady Nadzorczej bądź dowodów świadczących o zwolnieniu z obowiązku składania egzaminu.

Ogłoszenie o miejscu, dacie i godzinie przeprowadzenia wyborów zostanie opublikowane odrębnie w dzienniku Rzeczpospolita i Tygodniku Siedleckim.

Skład Komisji Wyborczej, Regulamin Wyboru Przedstawiciela Rolników do Rady Nadzorczej Zakładów Mięsnych Łmeat-Łuków - S.A." wywieszony jest na tablicach ogłoszeń spółki oraz wyłożony do wglądu w pokoju nr 1 w godzinach 7.00 - 15.00.

Wszelkich dodatkowych informacji udziela się pod nr telefonu:

(025) T 98 - 24 - 01 wew. 364

Ogłoszenie jest pierwszym w rozumieniu § 6 pkt. 3 regulaminu.-

M A R K E T I N G**MARKETING W GOSPODARCE ŻYWNOŚCIOWEJ****Giełdy towarowe**

Giełdy towarowe w Polsce mają bardzo długą tradycję sięgającą roku 1817, kiedy to w Warszawie otwarto pierwszą na ziemiach polskich **giełdę towarowo-pieniężną**. Największy jednak rozkwit tych instytucji nastąpił w okresie międzywojennym. Funkcjonowały wówczas giełdy we Lwowie, Bydgoszczy, Krakowie, Warszawie. Najbardziej liczącą się w tym okresie była Giełda Zbożowo-Towarowa w Poznaniu, która liczyła wówczas przeszło 2000 członków. Po II wojnie światowej warunki polityczne sprawiły, że giełdy przestały istnieć w gospodarce kraju.

Ponownie instytucje te pojawiły się na współczesnym polskim rynku po blisko czterdziestoletniej przerwie. Tak długa nieobecność spowodowała, że zatracony został cały historyczny dorobek i tradycje giełdowego obrotu towarowego. Prawne możliwości do tworzenia giełd towarowych powstały w 1988 r. po wprowadzeniu w życie ustawy o działalności gospodarczej. Jednak dopiero w 1989 r. zaistniały polityczne warunki do budowy tych typowo kapitalistycznych instytucji.

Giełdę towarową można zdefiniować jako rynek sformalizowany, na którym w określonym miejscu i czasie na zasadzie postępowania ofertowego (bez obecności towaru „w naturze”) dochodzi do zawarcia transakcji kupna-sprzedaży towarów masowych standaryzowanych pod względem ilości i jakości. Jest to miejsce, gdzie kształtują się i jest publikowana cena towarów będących przedmiotem obrotu na poszczególnych rynkach.

Podstawowym dokumentem regulującym strukturę i działalność Giełdy Poznańskiej zgodnie z kodeksem handlowym jest **statut giełdy**. Statut giełdy określa również **władze spółki do których należą:**

- **Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Giełdy Towarowej;**
- **Rada Giełdy, która jest wybierana przez WZA i sprawuje władzę kontrolną;**
- **Zarząd Giełdy, mianowany przez Radę Giełdy, który sprawuje władzę wykonawczą.**

Drugim bardzo ważnym aktem prawnym giełdy jest **Regulamin Giełdowy**, który określa zasady jej organizacji i funkcjonowania. Regulamin giełdowy określa zatem:

- **jakie podmioty mogą być dopuszczone do działania na giełdzie towarowej;**
- **warunki dopuszczenia do działania na giełdzie;**
- **zasady działania maklerów akredytowanych na giełdzie;**
- **zasady obrotu giełdowego, w tym rodzaje transakcji i zasady ich zawierania;**
- **rodzaje opłat na rzecz giełdy.**

Do typowych towarów giełdowych zaliczyć można surowce rolnicze i przemysłowe. Muszą one jednak spełnić określone wymagania, a zatem muszą być:

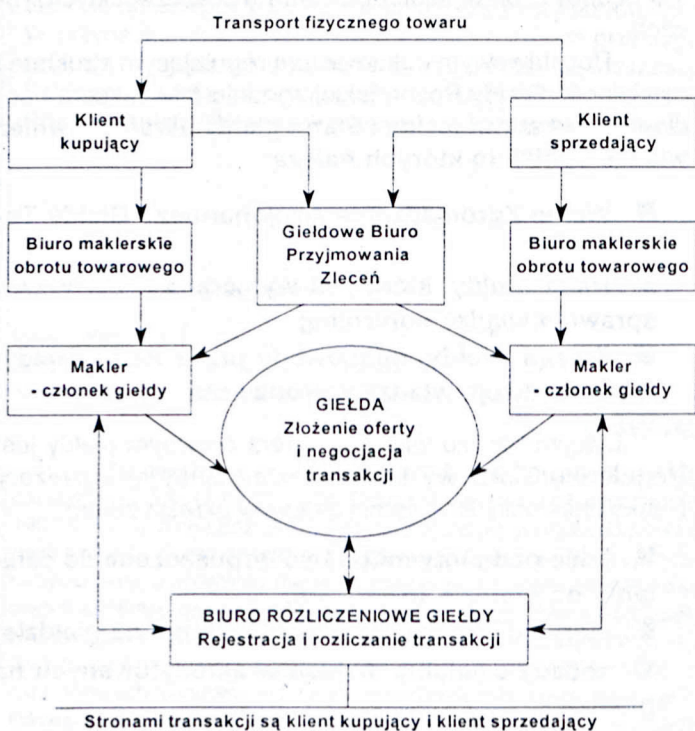
- **szczegółowo wystandaryzowane, czyli posiadać klasyfikacyjny standard umożliwiający zawarcie transakcji bez oglądania towaru „w naturze”;**
- **podaż i popyt na towary giełdowe muszą mieć charakter „masowy”;**
- **towary muszą nadawać się do składowania w dłuższym okresie.**

Do podstawowych zadań giełdy towarowej, oprócz określania prawnych zasad obrotu należy zabezpieczenie warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających swobodne i bezpieczne porozumiewanie się kupujących i sprzedających oraz zawieranie transakcji handlowych.

Na wszystkich giełdach towarowych handel odbywa się w miejscu zwanym parkietem. Na Giełdzie Poznańskiej obracającej wyłącznie kontraktami gotówkowymi wokół sali utworzone są stanowiska dla działających tam maklerów wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną potrzebną do prowadzenia działalności na rynku towarów fizycznych tzn. telefony, telefaxy, komputery. Istnieje również możliwość oferowania próbek towarów. Na środku parkietu tej giełdy znajduje się „ring giełdowy”. Jest to miejsce, z którego prowadzona jest licytacja towarów i gdzie są zgłaszane i rejestrowane zawarte na giełdzie kontrakty.

Organizację obrotu na giełdowym rynku gotówkowym przedstawia schemat 1.

Schemat 1

Bardzo ważnym argumentem przekonującym do handlu na giełdzie jest bezpieczeństwo zawierania transakcji.

Funkcjonujące na giełdach systemy zabezpieczania transakcji, a także klarowne reguły gwarantują uczciwą i wiarygodną realizację umów. Poza tym giełdowy rynek towarów fizycznych musi być stosunkowo tani, a dostęp do niego powszechny.

Ewolucja transakcji giełdowych na świecie zmierza w kierunku minimalizowania ryzyka niekorzystnej zmiany ceny ponoszonego przez producentów, przetwórców i eksporterów w momencie zakupu lub sprzedaży towaru. Zaznacza się tu dążność do maksymalnego zabezpieczenia ceny w transakcjach w przyszłych okresach.

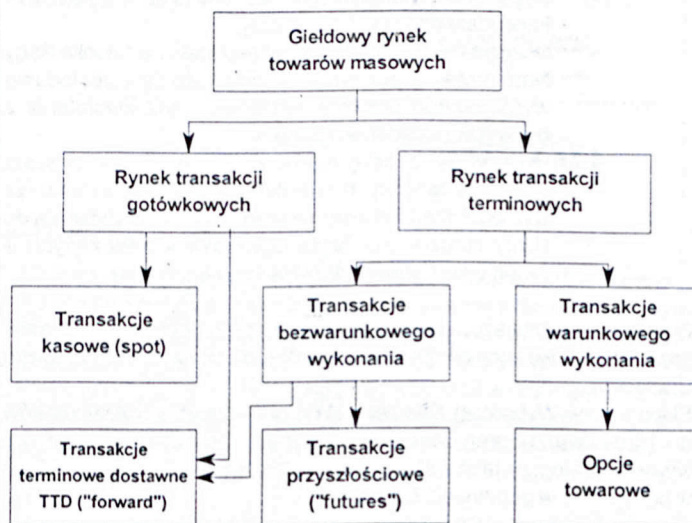
Rynek rolniczych towarów takich, jak zboże, mięso, pasze występować może w dwóch odmianach wzajemnie ze sobą współdziałających:

- **Rynek transakcji gotówkowych** obejmujący transakcje zawierane w każdym miejscu zarówno na giełdzie towarowej jak i poza nią, i które kończą się fizyczną dostawą towaru. Zaliczamy tu transakcje kasowe (spot), jak również transakcje terminowe dostawne TTD (forward).

- **Rynek transakcji terminowych** obejmujący transakcje dokonywane wyłącznie na giełdzie towarowej. Są to transakcje terminowe TTP, zarówno zabezpieczające jak i spekulacyjne, które przeważnie nie kończą się fizyczną dostawą towaru (w 97%) lecz rozliczeniem finansowym różnic cenowych. Należą tu również opcje towarowe będące w swej istocie obracany na giełdzie prawem do towaru. Z punktu widzenia zakresu zobowiązań transakcje terminowe podzielić można na te, które zawierają bezwarunkowe zobowiązania dostawy oraz transakcje warunkowego wykonania dostawy towaru do odbiorcy.

Transakcje na giełdowym rynku towarów masowych przedstawia schemat 2.

Schemat 2

Oprac. B. Ludwicka na podst.: „Marketing w gospodarce żywnościowej” FAPA

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

ORGANIZACJE I POROZUMIENIA MIĘDZYBRANŻOWE

Organizacje i porozumienia międzybranżowe, zwane też interdyscyplinarnymi, w państwach członkowskich Wspólnoty Europejskiej mają różne formy prawne i zakres działalności. Wspólnym ich mianownikiem jest koordynacja pozioma w danej branży, dająca w konsekwencji przewagę danej branży w danym kraju nad konkurentami.

W części państw europejskich istnieją przepisy prawne regulujące działalność organizacji interdyscyplinarnych. Np. w Hiszpanii ustawę o organizacjach interdyscyplinarnych wprowadzono w 1994 roku, chociaż już przed 1986 rokiem istniało tam kilka takich organizacji. Unia Europejska, aż do czasu wprowadzenia w życie z dniem 1 stycznia 1997 roku Rozporządzenia Rady 2200/96 w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw, odmawiała uregulowania kwestii organizacji interdyscyplinarnych. Stąd też po uzyskaniu przez Hiszpanię członkostwa w ówczesnej EWG, w 1986 roku, musiały być one stopniowo likwidowane, co wynikało z wymogów konkurencyjności w ramach wspólnego rynku.

Jest paradoksem, że w momencie, gdy rolnictwo hiszpańskie stanęło wobec wzmożonej konkurencji ze strony pozostałych państw członkowskich, musiały zaprzestawać działalności organizacje, które mogły tę konkurencyjność poprawić.

Z kolei w Holandii organizacje takie działają od początku lat pięćdziesiątych.

Czym są organizacje międzybranżowe? Otóż są to organizacje zrzeszające producentów, handlowców, przetwórców, które same nie zajmują się produkcją, ograniczając się do działań koordynacyjnych, badawczych, szkoleniowych, informacyjnych, promocji i marketingu.

Na rynku owoców i warzyw organizacje interdyscyplinarne realizują szereg działań w jednym lub szeregu regionów Wspólnoty, uwzględniając przy tym interesy konsumentów. Działania te dotyczą w szczególności:

- poprawiania znajomości produkcji i rynku,
- pomocy w celu lepszej koordynacji wprowadzania owoców i warzyw na rynek, zwłaszcza jeśli chodzi o wykorzystywanie prac badawczych i analiz rynku,
- opracowywania znormalizowanych formularzy umów spełniających wymogi obowiązujące we Wspólnocie,
- pełniejszego wykorzystania wyprodukowanych owoców i warzyw,
- zapewnienia informacji i prowadzenia niezbędnych badań dla dostosowania produkcji do wymogów rynku oraz gustów i oczekiwań konsumentów, zwłaszcza w odniesieniu do jakości produktu i ochrony środowiska,
- poszukiwania sposobów ograniczania stosowania środków ochrony roślin i innych środków produkcji, zapewnienia jakości produktu oraz ochrony wody, gleby i powietrza,

- opracowywania metod i instrumentów mających na celu poprawę jakości produktu,
- promocji produkcji zintegrowanej lub innych metod produkcji korzystnych dla środowiska naturalnego.

Organizacje i porozumienia międzybranżowe w sektorze owoców i warzyw, podobnie jak organizacje producentów, są uznawane przez państwa członkowskie Wspólnot. Organizacje międzybranżowe ubiegające się o uznanie muszą:

- prowadzić swoją działalność w jednym lub większej liczbie regionów,
- reprezentować znaczną część producentów, handlowców, przetwórców owoców i warzyw,
- realizować działania, dla których zostały powołane, a wymienione powyżej,

nie mogą natomiast same zajmować się produkcją, przetwórstwem lub zbytem owoców i warzyw, tak świeżych jak i przetworzonych.

Ubiegające się o uznanie organizacje nie mogą podejmować jakichkolwiek działań prowadzących do ograniczania lub eliminacji konkurencji, zakłócających funkcjonowanie rynku lub prowadzących do podziału rynku między organizacjami.

Państwa członkowskie zobowiązane są do regularnych kontroli organizacji międzybranżowych pod kątem spełnienia przez nie warunków uznania. Stwierdzenie, że dana organizacja przestała spełniać warunki uznania, może być powodem nałożenia na nią stosownych kar lub nawet odebrania oficjalnego statusu.

Jeżeli dana organizacja międzybranżowa ma co najmniej dwie trzecie udziału w produkcji i przetwórstwie danego produktu w danym regionie lub regionach, jest ona uznawana za reprezentatywną dla produkcji i przetwórstwa. Wówczas na jej żądanie państwo może rozszerzyć decyzje lub wspólne metody postępowania przyjęte przez organizację, na jednostki i grupy nie należące do organizacji międzybranżowej w danym regionie.

Organizacje międzybranżowe, w Polsce nie występujące, są niejako kolejnym etapem współpracy i porozumiewania się różnych uczestników rynku, po zorganizowaniu się producentów.

Witold Boguta

Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

**FUNDACJA
SPÓŁDZIELCZOŚCI WIEJSKIEJ**

**Od 1991 roku pomaga spółdzielczości
wiejskiej**

- posiada informacje i wiedzę dotyczącą organizacji i funkcjonowania spółdzielczości wiejskiej w krajach Unii Europejskiej

- umożliwiła zapoznanie się ze spółdzielczością wiejską w Europie Zachodniej

Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych FSW
ul. I Armii Wojska Polskiego 5
20 - 078 Lublin

DLACZEGO ROLNICTWO UWAŻA SIĘ ZA KULĘ U NOGI PROCESU INTEGRACJI POLSKI Z UE ?

Zarówno w Polsce jak i w Unii Europejskiej funkcjonuje pogląd, że rolnictwo będzie najtrudniejszą przeszkodą w drodze Polski do UE.

Oceny polskiego rolnictwa prezentowane na Zachodzie - w tym przez tamtejsze koła polityczne są niezwykle zróżnicowane. Jedni przypisują polskiemu rolnictwu:

- olbrzymi, niewykorzystany dotychczas potencjał produkcyjny- zagrażający stabilności rynków rolnych UE,
- niskie koszty produkcji,
- wysokie walory ekologiczne.

Inni akcentują:

- olbrzymie rozdrobnienie,
- niewydolność dochodową,
- olbrzymie uzależnienie od wsparcia z budżetu,
- niezdolność do sprostania konkurencji międzynarodowej.

Aby wyrobić sobie zdanie, jaki jest faktyczny obraz polskiego rolnictwa warto sięgnąć do wyników bardzo szczegółowego spisu rolnego z roku 1996. Z danych spisu wynika m.in., że **niespełna połowa z ponad 2 mln zarejestrowanych gospodarstw rolnych sprzedaje towary rolne za kwotę ponad 1500 zł rocznie**. Gospodarstw rolnych powiązanych ściśle z rynkiem jest więc znacznie mniej niż to zwykło się przyjmować.

Dość dowolnie spekulowano przez ostatnie lata możliwymi konsekwencjami objęcia polskiego rolnictwa mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej. Jeśli to było wygodne do udowodnienia tezy, że poszerzenie UE na wschód należy odłożyć na długie lata, chętnie wykazywano, że **objęcie rolnictwa Europy Środkowej wspólną polityką rolną może kosztować UE 50-60 miliardów ECU rocznie**. Gdy zamierzano uzyskać poparcie dla propozycji ustanowienia długich okresów przejściowych dla rolnictwa nowych państw członkowskich, wskazywano na olbrzymie zagrożenie destabilizacją rynku rolnego UE napływem konkurencyjnych towarów rolnych z Polski. Polskie i zagraniczne media przy okazji prezentowania problematyki integracji Polski z UE posługują się argumentacją, że największy dystans do odrobienia ma polskie rolnictwo i jest ono najmniej dostosowane do wymogów integracji z UE.

Jest w tym sporo hipokryzji. Polskie rolnictwo z obecnym potencjałem trudno byłoby UE objąć obecnymi instrumentami WPR. Trudno w tym sensie, że wyższe ceny i dotacje pogłębiłyby problemy z nadprodukcją żywności i problemy z finansowaniem programu polityki rolnej. Nie jest powodem smartwienia UE, że polskie rolnictwo jest niewydajne i produkuje drogo niekonkurencyjne towary.

Ze względu na problemy budżetowe Unia Europejska proponuje wyłączenie polskich rolników z dotacji wyrównawczych (płatności kompensacyjnych).

Proponuje także długie okresy przejściowe ze względu na obawę przed destabilizacją rynku rolnego UE tanimi towarami rolnymi z Polski. Zakłada, że w czasie trwania okresu przejściowego polskie rolnictwo stanie się względnie mniej konkurencyjne, mniej groźne dla UE.

Polskie rolnictwo stoi przed koniecznością głębokich i bolesnych dostosowań. Dostosowania te powinny doprowadzić do:

- podniesienia jakości wytwarzanej żywności;
- poprawy efektywności wytwarzania;
- zmniejszania zatrudnienia;
- poprawy konkurencyjności.

Powodzenie tych dostosowań zapewni, że istniejący w Polsce znaczny potencjał do produkcji rolniczej zostanie wykorzystany jako źródło do generowania godziwych dochodów dla ludności wiejskiej. Dostosowania te są niezbędne by w sytuacji odchodzenia UE od masowego wspierania rolnictwa, była szansa utrzymania się na rynku przez polskich producentów rolnych

Konsekwencje objęcia polskiego rolnictwa instrumentami WPR

Objęcie polskiego rolnictwa instrumentami WPR będzie miało znaczący wpływ na:

- sytuację ekonomiczną rolników;
- skalę obciążeń budżetu UE;
- poziom wydatków konsumentów na żywność.

W Sekcji Analiz Ekonomicznych Polityki Rolnej FAPA po dwuletniej przerwie przeprowadzono rachunki symulacyjne analizujące konsekwencje różnych scenariuszy obejmowania polskiego rolnictwa mechanizmami WPR Unii Europejskiej. Obecne obliczenia bazują na danych wyjściowych z lat 1994-1996. Uwzględniają także proponowane przez Komisję Europejską w dokumencie AGENDA 2000 zmiany we wspólnej polityce rolnej UE.

Objęcie polskiego rolnictwa WPR może przyczynić się do znaczących zmian w poziomie produkcji podstawowych produktów rolnych. W największym stopniu **zmniejszy się może produkcja mięsa drobiowego (o 69%) i jaj (o 20%)**. Jednocześnie można oczekiwać **umiarkowanego wzrostu produkcji mleka (o 16%), wołowiny (o 6%) i wieprzowiny (o 5%)**.

Obniżenie cen interwencyjnych wołowiny o 30% zgodnie z propozycjami Komisji Europejskiej sprawi, że produkcja wołowiny może pozostać na poziomie zbliżonym do scenariusza bez akcesji.

Objęcie polskiego rolnictwa WPR może oznaczać dla rolników w obecnych państwach UE stosunkowo niewielkie obniżenie przychodów ze sprzedaży i z dotacji (poniżej 100 mln. ECU rocznie).

Szczegółowe obliczenia wykazały, że nawet przy zwiększeniu produkcji rolnej w Polsce o 30% ceny rolne w UE mogą spaść nieznacznie - o mniej niż 1%. Zmniejszenie z tego tytułu przychodów rolników UE jest szacowane na około 454 mln ECU. Nie jest to skala zjawiska zagrażająca stabilności rynków UE.

Polscy producenci rolni mogą oczekiwać zwiększenia przychodów ze sprzedaży głównie mleka, wołowiny, cukru i zbóż. Jednakże muszą się liczyć ze zmniejszeniem przychodów ze sprzedaży rzepaku, drobiu, jaj. Przychody ze sprzedaży wieprzowiny niewiele mogą się zmienić. Zreformowanie WPR zgodnie z propozycjami zawartymi w AGENDZIE 2000 może oznaczać brak możliwości zwiększenia przychodów ze sprzedaży wołowiny.

Tabela 1. Syntetyczne zestawienie konsekwencji objęcia polskiego rolnictwa mechanizmami WPR.

Wyszczególnienie	Bez akcesji	Akcesja przy istniejącej WPR	Akcesja przy zreformowanej WPR (Agenda 2000)
Produkcja (mln t)			
pszenicy i żyta	25,9	26,5	26,7
rzepaku	1,1	0,9	1,0
mleka	13,5	16,0	16,0
wołowiny	0,46	0,50	0,47
wieprzowiny	2,2	2,3	2,3
drobiu	0,45	0,28	0,28
Ceny (zł/t)			
pszenicy	385	439	421
rzepaku	968	783	773
cukru	1563	2423	2423
mleka	639	1238	1104
wołowiny	7097	9469	7475
wieprzowiny	5190	4811	4781
drobiu	5555	3848	3830
Przychody producentów (mln ECU)	8787	13704	13854
ze sprzedaży	8787	12330	11310
z dotacji	0	1374	2544
Koszty dla budżetu (mln ECU)	-74	1949	2954
dotacje do eksportu	-74	576	410
dotacje wyrównawcze	0	1374	2544

Dostęp polskich rolników do dotacji wyrównawczych

Istotnym składnikiem przychodów polskich producentów rolnych mogą być dotacje wyrównawcze do produkcji zbóż, oleistych, mleka i wołowiny. Dotacje te mogą stanowić od 10 do 18% ogółu wpływów finansowych polskich rolników (w zależności od wariantu WPR). Pozbawienie polskich rolników dotacji wyrównawczych zgodnie z propozycjami Komisji Europejskiej oznaczałoby zmniejszenie przychodów rzędu 2,5 mld rocznie.

W dokumencie AGENDA 2000 Komisja Europejska odmówiła rolnikom z Europy Środkowej i Wschodniej (EŚW) prawa do dotacji wyrównawczych. Dotacje wyrównawcze pochłaniają dziś około 20 mld ECU (ponad połowę rolnego budżetu UE). Po wprowadzeniu w życie propozycji z dokumentu AGENDA 2000 wydatki te wzrosną do 30 mld ECU. Komisja Europejska nie przewiduje zmniejszenia składki członkowskiej państw z EŚW z tytułu nie objęcia naszych rolników płatnościami kompensacyjnymi. Ubożsi rolnicy i podatnicy z EŚW będą w praktyce dofinansowywali znacznie zamożniejszych rolników w dotychczasowych państwach UE.

W przypadku ostatniego poszerzenia UE o państwa EFTA nie analizowano, czy i w jakiej skali doszło do spad-

ku cen uzyskiwanych przez rolników w Austrii, Finlandii i Szwecji po ich przystąpieniu do UE (w każdym z tych państw skala zmian cen była różna). Bez dyskusji przyznano rolnikom z tych państw prawo do kompensat na warunkach ogólnych. Trudno zrozumieć dlaczego państwa z Europy Środkowej mają być traktowane odmiennie.

Odmienne traktowanie producentów rolnych z Europy Środkowej jest sprzeczne z duchem i literą Jednolitego Rynku Europejskiego naruszając ewidentnie warunki konkurencji. Należy dodać, że zgodnie z założeniami reformy MacSharry'ego, do otrzymania płatności kompensacyjnych upoważnieni są wszyscy nowi producenci rolni w UE.

Możliwe przyszłe konsekwencje reformy wspólnej polityki rolnej

Komisja Europejska w 1998r. zaproponowała pogłębienie i rozszerzenie reform z 1992 r., poprzez dalsze odwołanie od podtrzymywania cen rynkowych na rzecz dotacji wyrównawczych. Unia stopniowo rezygnuje z polityki wpływania na produkcję rolną i dochody rolnicze przy pomocy mechanizmów rynkowych (podtrzymywanie cen), które są skuteczne gdy chodzi o wzrost produkcji, na rzecz płatności bezpośrednich, które są w UE tak skonstruowane, że służą stabilizacji lub ograniczaniu produkcji rolnej (np. wymóg odlogowania w odniesieniu do zbóż, oleistych czy limity obsady bydła).

Gdyby wspieranie rolnictwa unijnego odbywało się głównie poprzez podtrzymywanie cen rynkowych, jak miało to miejsce przed reformą MacSharry'ego, wtedy nie było by wątpliwości, że z chwilą przystąpienia do Jednolitego Rynku polscy rolnicy będą działać na tych samych zasadach co producenci rolni pozostałych państw członkowskich (będą otrzymywać te same ceny za swe produkty). Inaczej wygląda sytuacja, gdy Unia obok podtrzymywania cen stosuje również płatności bezpośrednie, których przyznanie polskim rolnikom może być kwestionowane przez Unię Europejską.

Skutki objęcia polskiego rolnictwa instrumentami WPR dla konsumentów

Główny ciężar finansowania WPR UE, poza podatnikami, ponoszą konsumenci płacący za żywność ceny wyższe od cen światowych. Przystąpienie Polski do UE oznaczać będzie podniesienie cen wielu artykułów żywnościowych i w rezultacie zmiany w strukturze i poziomie wydatków konsumentów na żywność. Analiza symulacyjna wskazuje na możliwe znaczne ograniczenie spożycia masła i serów oraz częściowe ograniczenie spożycia cukru.

Jednocześnie należy się spodziewać istotnego zwiększenia spożycia mięsa drobiowego oraz jaj. **Zachowując taki sam poziom spożycia jak w scenariuszu bez akcesji polscy konsumenci mogliby w wyniku akcesji zaoszczędzić prawie 2 mld zł na wydatkach na zakup wieprzowiny, około 0,8 mld zł na wydatkach na zakup mięsa drobiowego.** Jednocześnie należałoby się liczyć z koniecznością wydatkowania dodatkowego po około 1 miliarda zł na zakup masła i serów.

Źródło: Władysław Piskorz (Sekcja Analiz Ekonomicznych Polityki Rolnej FAPA - Materiały szkoleniowe: sierpień-wrzesień 1998 r.)

(oprac. Barbara Ludwicka)

§ PRAWNIK RADZI

ZASADY PRYZNAWANIA ULGI INWESTYCYJNEJ W PODATKU ROLNYM

Zgodnie z art 13 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431 z późniejszymi zmianami) podatnikom podatku rolnego (osobom fizycznym i prawnym jednostkom organizacyjnym nie mającym osobowości prawnej) przysługuje w tym podatku z tytułu poniesionych nakładów - ulga inwestycyjna. Szczegółowy tryb postępowania przy stosowaniu ulg inwestycyjnych określa wskazana wyżej ustawa oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1990 r. W sprawie podatku rolnego (Dz. U. Nr 3, poz. 18). **Ulga inwestycyjna przysługuje z tytułu wydatków poniesionych na:**

1. budowę lub modernizację budynków inwentarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska,
2. zakup i zainstalowanie:
  - deszczowni,
  - urządzeń melioracyjnych i urządzeń zaopatrzenia gospodarstwa w wodę,
  - urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód).

☞ Ulga związana z budową lub modernizacją.

W każdym przypadku ubieganie się przez podmiot o ulgę z tego tytułu należy ocenić i ustalić czy dokonane prace są budową lub modernizacją. Przez modernizację należy rozumieć między innymi prace zmierzające do udoskonalenia obiektów poprzez wprowadzenie zmian w samej ich konstrukcji bądź unowocześnienie starych lub zainstalowanie nowych urządzeń, stanowiących wyposażenie tych obiektów. Przykładem modernizacji uprawniającej do ubiegania się o ulgę może być zainstalowane w oborze sprzęt do mechanicznego usuwania obornika, przy równoczesnej przebudowie ścian i podziale budynku. O ulgę może ubiegać się także podatnik, który zakupi i zainstaluje na stałe w budynku inwentarskim urządzenia do schładzania mleka.

W ustawie nie zdefiniowano pojęcia „budynek inwentarski”, ani nie określono co jest obiektem służącym ochronie środowiska.

Za budynki inwentarskie uważa się budynki wykorzystywane do chowu i hodowli inwentarza żywego, tj. obory, jałowniki, cielętniki, chlewnie, warchlarnie, tuczarnie, owczarnie, kurniki.

Naczelny Sąd Administracyjny w jednym ze swoich orzeczeń stwierdził, że budynki typu magazynowo-gospodarczego, choćby nawet były związane z prowadzonym gospodarstwem rolnym, nie są budynkami inwentarskimi.

Natomiast do obiektów służących ochronie środowiska należy zaliczyć wszelkie budynki, budowle i urządzenia o charakterze stałym lub tymczasowym, które mają na celu zapobieganie niszczeniu środowiska przyrodniczego. Mogą to być na przykład: oczyszczalnie ścieków, filtry, szamba, studzienki odprowadzające ścieki, urządzenia służące do unieszkodliwienia odpadów.

Jeżeli organ podatkowy ma wątpliwości w danej sytuacji mamy do czynienia z remontem czy modernizacją albo czy dany obiekt służy bądź nie służy ochronie środowiska to stosownie do art 197 § 1 ustawy ordynacja podatkowa może powołać biegłego w celu wydania opinii.

☞ Ulga przy zakupie i zainstalowaniu urządzeń.

Ulga inwestycyjna przysługuje również gdy podatnik zakupi i zainstaluje jedno z urządzeń wymienionych w art 13 ust 1 pkt 2 lit d-c ustawy, a wskazanych wyżej.

Deszczownie to urządzenie mechaniczne wytwarzające tzw. sztuczny deszcz, przeznaczone do powierzchniowego nawadniania między innymi pól uprawnych, sadów, ogrodów i zieleńców.

W myśl przepisów ustawy z dnia 14 października 1974 r. - prawo Wodne urządzeniami wodnymi są urządzenia służące do regulacji

stosunków wodnych i polepszania zdolności produkcyjnej gleby. Zgodnie z przepisami tej ustawy do urządzeń zaopatrzenia w wodę zalicza się studnie publiczne oraz urządzenia wodne służące do ujęcia i poboru wody, jak również urządzenia służące do jej magazynowania, uzdatniania i rozprowadzania.

Urządzeniami do wykorzystania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii będą urządzenia przetwarzające energię wiatru, biogazu, słońca, spadku wody w energię elektryczną i ciepłą np. zespół urządzeń małych elektrowni witrakowych, turbiny wodne.

☞ Zasady przyznawania ulgi inwestycyjnej.

Zgodnie z treścią art.13 ust 2, ulgę inwestycyjną przyznaje się na wniosek podatnika po zakończeniu inwestycji. Do wniosku należy dołączyć zestawienie wydatków poniesionych w związku z inwestycją oraz rachunkami lub ich uwierzytelnione odpisy stwierdzające wysokość tych wydatków. Do wydatków inwestycyjnych nie mogą zostać zaliczone wartości w postaci nakładów pracy własnej, nawet jeżeli udokumentowano je wystawionymi przez siebie rachunkami bądź oświadczeniami.

Nie ma ustalonego wzoru rachunków na potrzeby stosowania ulgi inwestycyjnej. Mogą one być sporządzone odręcznie, maszynowo lub przy stosowaniu techniki informacyjnej. Rachunkiem potwierdzającym poniesienie wydatków inwestycyjnych może więc być każdy dokument zawierający wymienione w §20 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 1997r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa elementy.

Dokumentować poniesienie wydatków inwestycyjnych może m.in. umowa kupna-sprzedaży, jeżeli zawiera wszystkie elementy rachunku, także dowody wpłat na społeczny komitet budowy wodociągów.

Ulga z tytułu realizacji jednej inwestycji nie może być stosowana dłużej niż przez okres 15 lat. Wysokość ulgi wynosi 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych odliczonych od należnego podatku.

Ulga przyznawana jest w drodze decyzji wójta (burmistrza, prezydenta) po rozpatrzeniu wniosku podatnika. Określoną w decyzji kwotę ulgi inwestycyjnej, osoby prawne oraz jednostki organizacyjnej nie mające osobowości prawnej odliczają od należnego podatku w świadczonych deklaracjach podatkowych.

Zgodnie z art.13 ust 4 ustawy podatnik traci prawo do odliczenia od podatku rolnego niewykorzystanej kwoty ulgi inwestycyjnej w przypadku sprzedaży obiektów i urządzeń, od których przyznana została ulga, lub przeznaczenia ich na inne cele.

Nabywca obiektów, urządzeń lub też całego gospodarstwa rolnego wraz z tymi rzeczami nie uzyskuje prawa do nie wykorzystanej części ulgi inwestycyjnej po poprzednim właścicielu. Również na następcę prawnego właściciela gospodarstwa nie przechodzi kwota nie wykorzystanej ulgi z wyjątkiem spadkobiercy podatnika, który na mocy art.97 ordynacji podatkowej przejmuje prawo do kontynuowania odliczeń od podatku wydatków inwestycyjnych.

W orzecznictwie Naczelnego Sądu administracyjnego utrwalili się poglądy, że ulga inwestycyjna w podatku rolnym przysługuje także podatnikom, którzy ponieśli wydatki na zainstalowanie urządzeń zaopatrzenia w wodę w ramach społecznego komitetu budowy wodociągu, choćby nawet budowa była dofinansowana przez budżet gminy.

Ustawa o podatku rolnym - nie uzależnia stosowania ulgi inwestycyjnej od tego aby głównym celem obiektów, o których mowa w art.13 pkt, była ochrona środowiska, wystarczy, że obiekt ten - obok swej funkcji podstawowej - ma pozytywny wpływ na ochronę środowiska (wyrok NSA sygn.akt SA/L 1993/95)

§	Porady Prawne
	udzielane są w Biurze
	Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
	w każdą środę od 12.00 do 14.00
	Porad udziela:
	Radca Prawny - Bożena Bilkiewicz - Bańka